

Millî Korunma Kanununun 51 nci maddesiyle bu kanunun 4648 sayılı kanunla değiştirilen 10, 31, 32, 57, 66, 67 ve 68 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun

(*Resmî Gazete ile ilân : 20 . VI . 1946 - Sayı : 6338*)

No.
4945

Kabul tarihi
14 . VI . 1946

BİRİNCİ MADDE — 3780 sayılı Millî Korunma Kanununun 51 nci maddesiyle bu kanunun 4648 sayılı kanunla değiştirilen 10, 31, 32, 57, 66, 67 ve 68 nci maddeleri aşağıdaki yazılı şekillerde değiştirilmiştir:

Madde 10. — Hükümetçe lüzum görülen sanayi ve maadin müesseseleriyle bu müesseselere bağlı iş yerlerinde ve bu kanunun derpiş ettiği ihtiyacı karşılamak amacıyla Hükümetçe tâyin edilecek diğer iş yerlerinde çalışan işçiler, teknisyenler, mühendisler, ihtisas sahipleri vesair hizmetliler çalıştıkları müesseseyi veya işyerlerini, kabule şayan bir mazeret olmaksızın, terkedemezler.

Bu madde hükümleri uyarınca çalışmaya mecbur tutulanlara gördükleri işe karşılık olarak dışarıdaki emsaline göre normal bir ücret verilir.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne aykırı hareket edenler hakkında 9 ncu maddenin 4 ve 5 nci fıkraları hükümleri uygulanır.

Madde 31. — I - Hükümet, dâhilde lüzum gördüğü maddelerin âzami fiyatlarını maliyet unsurlarıyla bu maliyete zammedilebilecek âzami kâr hadlerini ve bu maddelerin cinslerini, nevilerini ve vasıflarını tesbit ve tâyin edebileceği gibi komisyon, nakliye ve nakliye komisyonu, tellâliye, simsariye gibi ücretlerin ve bir hizmet ve sanat veya emek karşılığında alınacak sair ücretlerin âzami miktarını tâyin edebilir.

Hükümet, bu fıkroda yazılı ücretlerin âzami miktarlarını Belediyeye, Ticaret ve Sanayi ve Esnaf Odalarına da tesbit ettirebilir.

II - A) Bu suretle tesbit olunan fiyatlar veya kâr hadleri yahut ücretler fevkinde veya cins, nevi veya vasıflara muhalif olarak bir malın satılması veya satışa arz olunması ve ücret istenmesi veyahut alınması veya maliyet unsurlarının yukarıki fıkra mucibince tesbit edilen esaslar dışında hesaplanması yasaktır.

B) Fiyatları veya kâr hadleri, cinsleri, nevileri ve vasıfları Hükümetçe tâyin olunan malların, haklı sebep olmaksızın, satışa arzedilmemesi veya satıştan imtina olunması veya kaçırılması yasaktır.

III - Belediye mevzuatı dışında kalan ve mahsus kanunları gereğince fiyatları Hükümetçe tesbit olunan bir malın bu fiyatlar üstünde satılması veya satışa arzedilmesi yasaktır. Belediyece fiyatları tesbit olunan maddeler hakkında da Hükümet bu fıkra hükmünü uygulamaya yetkilidir. Hükümetçe böyle bir karar verilmedikçe belediyelerce fiyatları tesbit olunan maddeler hakkında belediye mevzuatı hükümleri uygulanır.

IV — Toptan ve perakende ticarete gerçek veya tüzel kişiler arasında yapılan alım ve satım muamelelerinde satılan mal için satıcı tarafından fatura verilmesi ve faturaların, belirli bir süre içinde satanlar, satın alanlar ve varsa aracılar tarafından saklanması mecburi kılınabileceği gibi tacir sıfatını haiz kişilerin ticaret için faturasız mal satın alması menedilebilir.

V — İki yüz elli kuruştan fazla yapılan alışverişlerde müşterinin isteği üzerine satıcı fatura vermeğe mecburdur.

VI — Tacir sıfatını haiz gerçek ve tüzelkişiler arasında yapılan alım ve satım muamelelerinde, bir malın mevcudu bulunmadığı veya istenilen miktarda verilemeyeceği satıcı tarafından beyan edildiği ve alıcı keyfiyeti gösteren bir vesika istediği takdirde bu vesikanın verilmesi mecburidir.

VII — Her dükkân, mağaza, ticarethane veya satmak kasdiyle mal teşhir edilen mahallerde ve pazar yerlerinde perakende veya toptan satışa arz edilen muayyen mallara veya aynı cinsten mal guruplarına cins ve fiyatı gösteren etiket veya mahsus işaret konulması ve malın mahiyeti etiket veya mahsus işaret koymağa elverişli olmayan hallerde herkesin görebileceği bir yere fiyat ve cins listelerinin asılması mecburidir. Muayyen malların neden ibaret olduğu Ticaret Bakanlığınca yetkili kılınacak yerler tarafından ilân edilir.

Madde 32 — Aşağıda yazılı hareketlerde bulunmak yasaktır :

A) Piyasada darlık veya fiyatlarda yükseklik yaratmak ve fiyatların inmesine mâni olmak kastiyle ticari taammüller dışında malları mahdut ellerde toplamak veya imha etmek veya propaganda yapmak veya sair fiil ve hareketlerde bulunmak,

B) ticari zaruret ve taamüle aykırı olarak diğer bir malın da satın alınmasını mecburi kılmak suretiyle satışta bulunmak veya satışa bu şartla mal arzetmek,

C) Müstahsilden mal alanlar veya müstehlike mal satanlar arasında fiyat birliği yapılarak veya yaptırılarak anlaşma yoluyla halkı istismar etmek,

D) Herhangi bir maddenin Hükümetçe tesbit edilen esaslar dışında muhtelif ellerden geçirilmesi suretiyle fiyatın yükselmesini istihdaf veya intaç eden zincirleme muameleleri yapmak.

Madde 51. — Bu kanun gereğince yapılacak işlere ait hesaplar 3460 sayılı kanunla kurulan Umumî Murakabe Heyeti tarafından incelenir.

Şu kadar ki her yılın bilânçosu ve Umumî Murakabe Heyeti raporu işlerle ilgili Bakanlığın mütalâasıyla birlikte hesabın taallük ettiği yılın sonundan itibaren en geç bir yıl içinde Başbakanlıkça Büyük Millet Meclisine gönderilir. Bu bilânçonun Büyük Millet Meclisince onanması ilgililerin ibrasını tazammun eder.

Madde 57. — I - 32 nei maddedeki suçlarla 31 nei maddenin 2 nei ve 3 neü bentlerinde yazılı suçları işleyenler, işlemeğe teşebbüs edenler, bu fiillere bilerek yardım edenler veya bu fiilleri yaptıranlar hakkında 1 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte üç yıldan on beş yıla kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

II - Birinci bentte yazılı suçların işlenmesinden doğan veya doğabilecek olan zarar, malın yahut temin edilen veya temini kastolunan gayrimuhik menfaatin miktar ve mahiyetine göre hafif ise faili hakkında 500 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir ve ayrıca bir aydan üç aya kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına ve hapis süresi kadar suçlunun ticaretten menine de hükmolunur.

Bu bentte yazılı cürümlerin tekerrürü halinde 1 nei bentte yazılı cezalar tatbik olunur.

III - 1 nei bentte yazılı suçların işlenmesinden doğan veya doğabilecek olan zarar, malın yahut temin edilen veya temini kastolunan gayrimuhik menfaatin miktar ve mahiyetine göre pek hafif ise faili hakkında 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte on beş günden iki aya kadar hapis cezası verilir ve hapis süresi kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına ve aynı süre kadar suçlunun ticaretten men'ine hükmolunur.

IV - 31 nci maddenin 2 nci ve 3 ncü bentleriyle 32 nci maddede yazılı suçlar, ticari faaliyetleri ve kazançları mahdud olan köy ve mahalle bakkalları, seyyar satıcılar ve bunlara mürnasıl küçük tacir ve esnaf ve tellallar tarafından işlenirse bunlar hakkında 10 liradan 100 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Ayrıca beş günden on beş güne kadar ticaretten men cezası verilmekle beraber varsa bu kadar süre dükkânları da kapatılır.

V — 1 nci, 2 nci ve 3 ncü bentlerde yazılı suçlara mevzu teşkil eden mallarla aynı cinsten mevcut bakiyeleri tamamının da müsaderesine karar verilir.

VI — 31 ve 32 nci maddelerde yazılı suçları işleyenlere müşteri tarafından bir para ödenmişse talep edildiği takdirde bu para derhal müşteriye iade ve mal zapt olunur. Suç mevzuu olan mal müşteriye teslim edilmişse dilediği takdirde kendisinde bırakılır. Henüz teslim edilmemişse nümunesinin alınması mümkün olan malların nümunesi alındıktan ve nümune alınması mümkün olmıyanların evsafi derhal bilirkişilere tesbit ettirildikten sonra müşteriye teslim olunur. Suç mevzuu olan malın satıcı tarafından talep edilen bedeli henüz ödenmemişse müşteriden, ödenmişse suçludan alınır. Her iki halde de mal bedeli Ziraat Bankası şubesine ve bulunmıyan yerlerde malsandığına emaneten teslim olunur. Yargılama sonunda, satılan malın bedeli yüksek olduğu tesbit edilirse fark resen müşteriye geri verilir ve artanı müsadere olunur. Satıcı beraet ettiği takdirde bankaya veya malsandığına yatırılan mal bedelinin tamamı kendisine verilir.

VII — 31 nci maddenin 6 ncü bendi hükmüne riayet etmiyenler hakkında 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla beraber bir haftadan bir aya kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına ve aynı süre kadar suçlunun ticaretten menine hükmolunur ve tekerrürü halinde bu bentte yazılı cezalar iki kat olarak verilir.

VIII — 31 nci maddenin 4 ncü bendi hükmüne riayet etmiyenler hakkında 500 liradan 5000 liraya kadar ağır para cezası ve on beş günden bir seneye kadar hapis cezasıyla birlikte bir haftadan bir aya kadar dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına ve o süre kadar suçlunun ticaretten menine hükmolunur ve tekerrürü halinde bu bentteki cezalar iki kat olarak verilir.

Bu bendin birinci fıkrasında yazılı suç mevzu olan faturanın taallûk ettiği malın değeri hafif ise ceza yarıya indirilir.

Faturanın taallûk ettiği malın değeri pek hafif ise veya bu suç ticari faaliyetleri ve kazançları mahdud olan köy ve mahalle bakkalları, seyyar satıcılar ve bunlara mürnasıl küçük tacir, esnaf ve tellallar tarafından işlenirse 10 liradan 100 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur ve ayrıca beş günden on beş güne kadar ticaretten men cezası verilmekle beraber varsa dükkânları da bu süre kadar kapatılır.

31 nci maddenin 4 ncü bendinde yazılı faturalardaki şekil noksanları fiyatları denetleme bakımından bir faturadan beklenen malûmatı temine mâni bulunmadığı hallerde ceza verilmez. Fiyat denetine imkân verilmeyecek şekilde düzenlenen faturalara bu bendin 1, 2 ve 3 ncü fıkraları hükümleri uygulanır.

IX - 31 nci maddenin 5 ncü bendinde yazılı mecburiyete riayet etmiyenler hakkında 25 liradan 100 liraya kadar, tekerrürü halinde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

X - 31 nci maddenin 7 ncü bendinde yazılı etiket ve fiyat listesi koymak mecburiyetine riayet etmiyenler hakkında 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ve tekerrürü halinde 100 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte bir haftadan üç aya kadar hapis cezası hükmolunur. Şu kadar ki fiilin kaste makrun

olunarak hata veya zühul eseri olduğu anlaşılan hallerde ceza yarıya kadar indirileceği gibi tamamen de iskat olunabilir.

XI - Yukarıdaki bentlerde yazılı ticaretten men ile dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılması cezası, bu dükkân, mağaza ve ticarethanenin bulunduğu mevki için hayatî ehemmiyeti haiz olması halinde verilmez. Bu takdirde hükümlenilecek ağır para cezasının yarısı artırılır.

Madde 66. — Yiyicilikten, rüşvet alıp vermektan, ihtilâs ve zimmetine para geçirmektan, gerek doğrudan doğruya ve gerek memuriyet vazifesini suiistimal suretiyle kaçakçılıktan ve resmen vukubulan alım ve satımlara fesat karıştırmaktan ve Devlet Hariciyesine ait gizli evrakı veya şifreleri ifşa veya ifşaya sebebiyet vermektan ve bu cürümlere iştiraktan sanık olanlar haklarındaki duruşmalar tutuklu olarak yapılır.

Madde 67. — I - Adalet Bakanlığı lüzum görülen yerlerde, yiyicilikten, rüşvet alıp vermektan, ihtilâs ve zimmete para geçirmektan, gerek doğrudan doğruya ve gerek memuriyet vazifesini suiistimal suretiyle kaçakçılıktan ve resmen vukubulan alım ve satımlara fesat karıştırmaktan ve Devlet Hariciyesine ait gizli evrakı veya şifreleri ifşa veya ifşaya sebebiyet vermektan ve bu cürümlere iştirak etmektan sanık olanlar haklarındaki dâvalarla 4237 sayılı kanun hükümlerine giren suçlara ve bu kanunda yazılı suçlar ile bu kanun hükmünce resmî evrak ve vesikalardan sayılan evrak ve vesikalar üzerinde işlenen suçlara, bu kanunun 64 ncü maddesinde yazılı memurların işledikleri suçlara taallük eden dâvaları ve bu dâvaların görüldüğü sırada işlenen yalan yere şahadet suçlarına mütaallik dâvaları görmek üzere Hâkimler Kanununun her sınıf veya derecesindeki yargıçlardan mütesekkil olarak toplu veya tek yargıçlı Millî Korunma mahkemeleri kurabilir.

II - Adalet Bakanlığı bu mahkemelere, 2 nci sınıfta bulunan ve Yargıtaya aday gösterilmiş olan yargıçları terfian ve birinci sınıfta bulunan yargıçları naklen tâyin edebileceği gibi kadrodaki her dereceden aylıklar karşılık tutulmak suretiyle daha aşağı derecelerdeki yargıçları da tâyin edebilir. Bu mahkemelerin lâğvı halinde Yargıtaya aday yargıçlardan bu mahkemelere terfian tâyin olunanlardan açıkta kalanlar müstesap hakları mahfuz kalmak şartıyla ve kendi muvafakatlarıyla 4 ncü derecedeki bir yargıçlığa da tâyin olunabilirler.

III - Bu mahkemelerde görev alan yargıçların, savcılarının ve kâtiplerin aylıkları bu kanunun 43 ncü maddesindeki sermayeden ödenir ve bu görevlerin devamı suresince de kendilerine yine bu sermayeden aylıklarından gayri Adalet Bakanlığınca tensip ve Başkanca tasvib olunacak aylık maktu tazminat verilebilir.

IV - Bu mahkemelerin ilgası halinde 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 79 ve 80 ncü maddeleri gereğince ilgililere verilecek aylıklar bu kanunun 43 ncü maddesindeki sermayeden ödenir.

V — Adalet Bakanlığı bu mahkemelerin kaza muntakalarını, bu mahkemelerin kurulmadığı yerlerde bu kanuna göre vazifeli mahkemeyi tâyin eder. Bu kanun hükmüne giren bütün suçların dâvasını bir mahkemede rüyet ettirebilir.

VI — Adalet Bakanlığı Millî Korunma mahkemelerinden ve bu mahkemelerin kurulmadığı yerlerde bu işlere bakmak üzere yetkili kılınan mahkemelerden verilen hükümleri tetkik etmek üzere bu maddenin 2 nci bendinde yazılı yargıçlardan yargıtayda özel bir daire teşkiline ve bu daireye lüzumu kadar raportör tâyini de yetkilidir. Bunların aylıkları 43 ncü maddedeki sermayeden ödenir. 4 ncü bent hükmü bunlar hakkında da uygulanır.

Madde 68 — I - Bu kanuna göre kurulan veya bu kanunu tatbik ile vazifelenendirilen mahkemeler Meşhut Suçların Muhakeme Usulü hakkındaki kanunun usul hükümlerini tatbik ederler. Şu kadar ki savcının, Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca verdiği tutma, kararı, sözü geçen kanunda yazılı muayyen mehiller içinde dâva açılmadığı takdirde kendiliğinden hükümsüz kalır. Sanığın tutulmasına devam mecburiyeti bulunduğu hallerde genel hükümlere göre işlem yapılır.

II — Bu kanunla tekerrürden dolayı özel surette ceza tâyin edilmiş olan hallerde tekerrür tâbirinden maksat, hüküm katileştikten sonra aynı suçun tekrar işlenmesidir.

III — Bu kanunda yazılı suçlara teşebbüs halinde hilâfına sarahat olmadığı takdirde genel hükümler uygulanır.

IV — Aynı cürüm kastı altında işlenmiş olan, muayyen bir eins malın mütaaddit şahıslara fazla fiyatla satılması veya aynı gayrimenkulün mütaaddit defalar kanunen muayyen miktardan fazlaya kiraya verilmesi gibi haller bir suç sayılır ve bu hallerde Türk Ceza Kanununun 80 nci maddesi hükmü uygulanır.

V — Bu kanuna göre toplu olarak kurulan Millî Korunma Mahkemelerince hükmolunan on beş güne kadar hapis ve 500 liraya kadar ağır para cezalarına taallük eden hükümler kati olup temyiz edilemez.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

15 Haziran 1946

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	15 . VI . 1946 ve 4/646
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	15 . VI . 1946 ve 4/646
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 24 2,3,140,335:342